

Gmina Trzebiatów

***„Skąd mamy pieniądze
i na co je wydajemy?”***

Trzebiatów 2016

Każda rodzina, instytucja, przedsiębiorstwo ma określone dochody i wydatki, pochodzą one z różnych źródeł i mają różne przeznaczenie. Zarówno w budżecie domowym czy też przedsiębiorstwa trzeba wiedzieć, czy nasze dochody pozwalają na dokonanie określonych zakupów. Podobnie rzecz się ma z budżetem gminy.

Podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina. Ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 poz. 446) definiuje ją jako wspólnotę samorządową tworzoną z mocy prawa przez wszystkich obywateli zamieszkujących określone terytorium. Istotą samorządu jest, że za pośrednictwem swoich przedstawicieli zarządza sprawami publicznymi. Kadencja rady gminy trwa cztery lata, licząc od dnia wyboru. Jej uchwały zapadają większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa w danym okresie stanowi inaczej.

Głównym aktem, który określa przepisy prawa dotyczącego finansów publicznych, jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Do podstawowych pojęć występujących w finansach publicznych należą dochody i wydatki oraz przychody i rozchody.

Budżet jednostki samorządu terytorialnego

Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest uchwalany w formie uchwały budżetowej, na jego podstawie jednostki samorządu terytorialnego prowadzą gospodarkę finansową. Budżet ten uchwalany jest na rok budżetowy.

Ustawa o finansach publicznych definiuje budżet jednostki samorządu terytorialnego jako roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki. Uchwała budżetowa określa limity wydatków na okres roku budżetowego, ale także limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne, które ujmowane są w załączniku do uchwały budżetowej.

Dla każdego takiego programu musi być określona:

- nazwa programu, jego cel i zadania
- jednostka organizacyjna odpowiedzialna za jego realizację
- czas realizacji programu i łączne nakłady finansowe
- wysokość wydatków w roku budżetowym oraz w dwóch kolejnych latach

Na podstawie budżetu gmina prowadzi swoją gospodarkę finansową w sposób jawny i samodzielny.

Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały budżetowej przysługuje wyłącznie zarządowi jednostki samorządu terytorialnego przez co rozumie się burmistrza. Zarząd sporządza i przedkłada projekt uchwały budżetowej organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, którym jest rada gminy oraz regionalnej izbie obrachunkowej celem zaopiniowania do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

Opinię regionalnej izby obrachunkowej o projekcie uchwały zarząd przed uchwaleniem budżetu jest zobowiązany przedstawić organowi stanowiącemu. Uchwałę budżetową podejmuje się przed rozpoczęciem roku budżetowego, w szczególnie uzasadnionych przypadkach nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego. Do czasu podjęcia uchwały budżetowej podstawą gospodarki finansowej jest projekt. Budżet jednostki wykonuje zarząd. W terminie 21 dni od dnia podjęcia uchwały budżetowej zarząd przekazuje podległym jednostkom informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu.

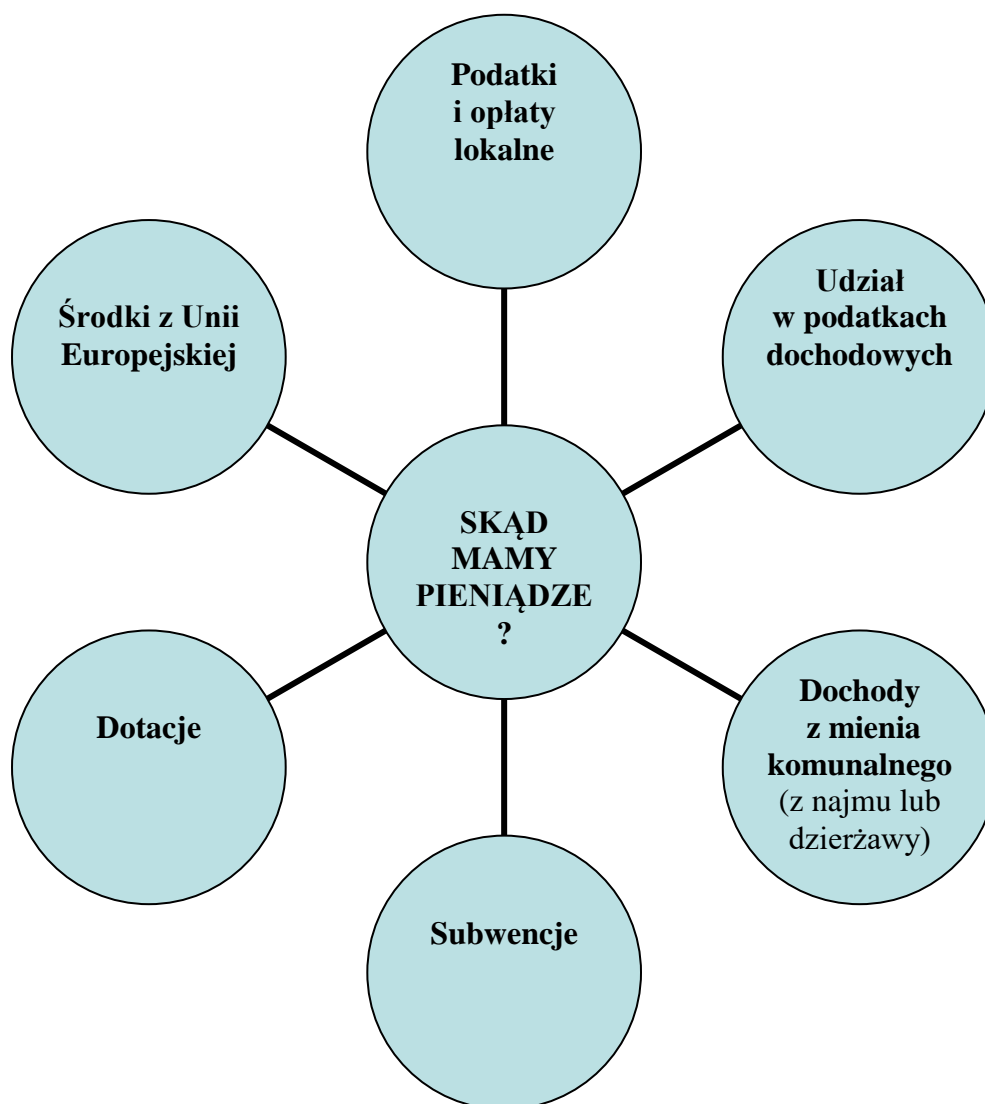
Dodatnia różnica między dochodami publicznymi a wydatkami publicznymi, ustalona dla okresu rozliczeniowego, stanowi nadwyżkę sektora finansów publicznych, zaś ujemna różnica jest deficytem sektora finansów publicznych, co przedstawia poniższy schemat.

DOCHODY I PRZYCHODY

(m.in. kredyty i pożyczki; papiery wartościowe (obligacje komunalne), których zbywalność jest ograniczona; wolne środki jako nadwyżka środków na rachunku bankowym z lat ubiegłych) muszą być co najmniej równe **WYDATKOM I ROZCHODOM** (spłaty pożyczek, kredytów i wykup obligacji)

Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia organowi stanowiącemu w terminie do 31 marca roku następującego po roku budżetowym sprawozdanie z wykonania budżetu, informację o stanie mienia komunalnego, a do 31 maja sprawozdanie finansowe. Po zapoznaniu się z tymi dokumentami oraz opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej jak też ze stanowiskiem komisji rewizyjnej, nie później niż do dnia 30 czerwca następującego po roku budżetowym, organ stanowiący podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu.

SKĄD MAMY PIENIĄDZE?

Dochody z **podatków i opłat lokalnych** pochodzą m. in z: podatku od nieruchomości, podatku rolnego, leśnego, podatku od środków transportowych, opłaty od posiadania psów, opłaty targowej, miejscowej, prolongacyjnej, za gospodarowanie odpadami, zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Gminie przysługują wpływy z udziału w obu podatkach dochodowych stanowiących dochód państwa. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosiła w 2016 r. - 37,79 %, a podatku dochodowym od osób prawnych – 6,71 %.

Dochody z majątku gminy stanowią m.in. opłaty za dzierżawę i użytkowanie wieczyste gruntów, czynsze, wynajem pomieszczeń, a także dochody ze sprzedaży mieszkań lub innych nieruchomości.

Subwencje są bezzwrotną pomocą finansową udzielaną przez państwo i stanowią formę wyrównywania niewystarczających dochodów własnych gminy. Otrzymane z budżetu państwa subwencje to: oświatowa, wyrównawcza i równoważąca.

Dotacja to również bezzwrotna pomoc finansowa, charakteryzująca się tym, że może być wydana wyłącznie na cel, na który została przyznana. Gmina Trzebiatów pozyskuje także **środki z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł**. Są to środki pozyskiwane na realizację inwestycji w ramach różnych projektów unijnych i krajowych.

Liczba mieszkańców stałych na 31.12.2016 r. – 16.000 (źródło: dane z Ref. Spraw Obywatelskich w UM w Trzebiatowie)

Dochody na jednego mieszkańca na dzień 31.12.2016 r. Źródła dochodów	Dochody w zł na 1 mieszkańca
Podatki i opłaty lokalne	1.170,48
Subwencje	793,30
Dotacje	1.092,80
Udział w podatkach dochodowych	523,49
Dochody z gospodarki mieszkaniowej (w tym sprzedaż nieruchomości)	403,55
Wpływy z tytułu pomocy udzielanej pomiędzy jst	0,66
Pozostałe dochody	159,11
OGÓŁEM	4.143,39

Plan budżetu Gminy po stronie dochodów wyniósł 64.867.097,79 zł, a wykonano go na kwotę 66.294.274,60 zł, tj. w 102,2 %, w tym:

- dochody własne plan 49.458.371 zł, wykonanie 51.032.263,69 zł, tj. 103,18 %,
- dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami plan 15.408.726,79 zł, wykonanie 15.262.010,91 zł, tj. 99,05 %,

Dochody według źródeł pochodzenia:

Lp.	Treść	Dochody		Wykonanie %	Udział w dochodach ogółem %
		Plan 2016	Wykonanie		
1	Podatki i opłaty lokalne, w tym zw. z gospodarką odpadami	17.702.701,00	18.727.700,72	105,8	28,3
2	Dochody z gosp. mieszk.	5.953.000,00	6.456.869,71	108,5	9,7
3	Udział w podatkach dochodowych	8.211.919,00	8.375.946,97	101,9	12,6
4	Dotacje z budżetu państwa na zadania własne, inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na:	2.125.972,60	2.060.281,73	96,9	3,1
	- wspieranie rodziny	1.294.760,72	1.309.070,65		
	- zas. stałe i okres., dod. en				
	- składki na ubezpiecz. zdrowotne				
	- utrzymanie OPS				
	- „Posiłek dla potrzebujących”				
	- stypendia, wypr. szkolna,	208.066,00	182.002,40		
	- na zadania przedszkolne	501.420,00	487.482,80		
	- zwr. części. F-szu Soł.	81.725,88	81.725,88		
	- odbudowa „Murów obronnych”	40.000,00	0,00		
5	Dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone, w tym na :	15.408.726,79	15.262.010,91	99,0	23,0
	- zwrot akcyzy rolnikom	799.741,89	799.741,89		
	- zadania administracji rządowej i aktualizacja list wyborców,	215.788,30	201.776,20		
	wybory burmistrza.				
	- pomoc społeczna	14.292.702,19	14.160.597,99		
	- zak. podręczników	100.494,41	99.894,83		
6	Dotacje na zadania wg porozumień i umów między j.s.t. na realizację własnych zadań bieżących i majątk., w tym na :	117.630,00	117.630,00	100,0	0,2
	- „Czytające podwórka”;	3.000,00	3.000,00		
	- Zakup eksponatów muzealnych	6.000,00	6.000,00		
	- Utrzymanie ulic powiatowych	108.630,00	108.630,00		
7	Subwencje z budżetu państwa	12.692.730,00	12.692.730,00	100,0	19,2
8	Wpływy z tyt. pomocy finansowej udzielanej pomiędzy JST	12.000,00	10.540,49	87,8	0,1
	- WZ -siłownia w Trzebiatowie				

9	Dotacje celowe otrzymane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, w tym: - budowa kotłowni w Pałacu,	66.000,00	0,00	0,0	0,0
10	Dot. cel. otrzymane z funduszy celowych: - WFOŚiGW – usuwanie azbestu i barszczu Sosnowskiego	50.524,00	44.874,90	88,8	0,1
11	Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - Program „Erasmus +” ZSz OI - śr. z Powiatu Gryfickiego – „Regionalna potrawa” - dożynki	48.400,00 46.400,00 2.000,00	45.595,88 45.595,88 0,00	94,2 100,9	0,1 3,6
12	Pozostałe dochody	2.477.494,40	2.500.093,29		
	RAZEM	<u>64.867.097,79</u>	<u>66.294.274,60</u>	102,2	100,0

Powyższe dane obrazują, że największymi dochodami własnymi budżetu gminnego są podatki i opłaty lokalne stanowiące 28,3% ogółu dochodów roku 2016, drugą pozycją, co do wielkości generującą dochody gminy są dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone stanowiące 23,0 % ogółu dochodów, natomiast pozycja trzecia to subwencje z budżetu państwa stanowiące 19,2 % ogółu dochodów.

Plan przychodów budżetu wykonano w 2016 r. na kwotę 575.783,51 zł, z tego 551.139,07 zł nadwyżka środków na rachunku bankowym z lat ubiegłych oraz 24.644,44 zł – spłata pożyczek z Gminnego Funduszu Remontowego.

NA CO WYDAJEMY PIENIĄDZE?

Zgromadzone dochody Gmina przeznacza na wydatki bieżące i wydatki majątkowe (inwestycyjne).

Wydatki bieżące służą zaspokojeniu bieżących potrzeb mieszkańców w zakresie edukacji, pomocy społecznej, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, gospodarki odpadami, bezpieczeństwa, utrzymania ulic miejskich, utrzymania dróg na wsiach, realizacji zadań

funduszu sołeckiego itp. **Wydatki majątkowe** ponoszone są na inwestycje i służą rozwojowi Gminy.

WYDATKI

Budżet po stronie wydatków został wykonany w 96,02 %. Plan na kwotę 63.077.276,86 zł wykonano w kwocie 60.569.049,39 zł.

Wydatki na zadania własne wyniosły 45.307.657,78 zł, na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami – 15.261.391,61 zł. Z budżetu wydatkowano na:

- zadania majątkowe – kwotę 2.181.750,28 zł, tj. 3,6 % ogólnej kwoty wydatków,
- zadania bieżące Gminy – kwotę 58.387.299,11 zł, tj. 96,4 %.

Wydatki na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej oraz ich procentowy udział w ogólnych wydatkach budżetu gminy przedstawia poniższa tabela:

Dział	Rodzaj wydatków	Wykonanie	Udział w wydatkach ogółem %
010	Rolnictwo i łowiectwo	849.829,40	1,4
600	Transport i łączność	2.622.778,27	4,3
630	Turystyka	573.488,69	0,9
700	Gospodarka mieszkaniowa	3.596.028,39	5,9
710	Działalność usługowa	377.091,26	0,6
750/751	Administracja publiczna; Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	5.130.339,49	8,5
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożar.	686.538,20	1,1
757	Obsługa długu publicznego	807.018,60	1,3
801/854	Oświata i wychowanie	17.606.757,32	29,2
851	Ochrona zdrowia	384.100,95	0,6
852	Pomoc społeczna	18.897.874,33	31,2
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	30.702,14	0,1
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4.690.631,23	7,8
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1.656.255,98	2,7

926	Kultura fizyczna	2.659.615,14	4,4
	RAZEM	60.569.049,39	100,0

Z powyższych wyliczeń wynika, że Gmina z ogółu wydatków budżetu w 2016 r. najwięcej wydatkowała na:

1. Pomoc społeczną (dział 852) – 31,2 %
2. Oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą (dział 801 i 854) – 29,2 %.
3. Administrację publiczną, Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa. (dz. 750 i 751)– 8,5 %

Wykonanie rozchodów na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosło 2.365.460 zł. Rozchody przeznaczano na spłatę rat pożyczek zaciągniętych w latach poprzednich, wykup obligacji.

Wydatki na jednego mieszkańca na dzień 31.12.2016 r. Wydatki wg działów

Oświata i wychowanie	1.100,42
Rolnictwo i łowiectwo	53,11
Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	1.205,13
Administracja	320,64
Transport i łączność	163,92
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	293,16
Kultura fizyczna	166,23
Gospodarka mieszkaniowa	224,75
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	42,92
Turystyka	35,84
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	103,52
Pozostałe wydatki	75,92
Ogółem	3.785,56

Mieszkańcy gminy wyrażają swoją wolę w głosowaniu powszechnym (wybory i referendum) lub za pośrednictwem organów gminy (Burmistrza). Działalność organów jest jawna. Obywatele mają prawo otrzymywania informacji, wstępu na sesje Rady Miejskiej i posiedzenia jej komisji, a także wglądu do protokołów z posiedzeń organów gminy i komisji Rady Miejskiej.

